

СОФИЙСКА
АДВОКАТСКА
КОЛЕГИЯ

Висш адвокатски съвет:
Входящ №: 1403/2026
Дата: 15.07.2026 г.

СОФИЙСКА АДВОКАТСКА КОЛЕГИЯ

София 1309

бул. Тодор Александров 137, ет.2 и 3

register@sak-sas.bg

Изх. № 2267

Дата 15.07.2026 г.

ДО:

ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

От

Софийската адвокатска колегия,
представявана от Председателя на Софийска
адвокатска колегия адв. Жана Кисьова, със
седалище в гр. София, адрес: бул.Тодор
Александров №137, ет.3, тел: 02 904 8015,
ел.поща: register@sak-sas.bg

Относно: Проект на наредба по чл.36а от Закона за адвокатурата за условията и реда за определяне на особени представители, ваш изх.№ 419/15.05.2026г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Уважаеми колеги, членове на Висшия адвокатски съвет,

Във връзка с публикувания за обществено обсъждане проект на наредба по чл.36а от Закона за адвокатурата за условията и реда за определяне на особени представители (ваш изх.№ 419/15.05.2026г.) и след проведеното обсъждане от Софийския адвокатски съвет на заседание на съвета от 15.07.2026г., моля да съобразите следните възражения и предложения за промени в проекта на нормативен акт по чл.36а ЗА:

1. Предвиденото в чл.4, ал.1 от проекта за наредба принципно „съгласие адвокатите да бъдат определяни за особени представители“ не намира опора в нормите на чл.36 и чл.36а от Закона за адвокатурата. Напротив в разпоредбата на чл.44а от Закона за адвокатурата, изрично е предвидено, че адвокатите трябва да дават съгласие за всеки конкретен случай и то едва след като бъдат определени за особен представител от АС. Наредбата не предвижда последиците от това принципно съгласие за назначаване като особен представител – ще има ли отрицателни последици за адвокатите, които са отказали да поемат конкретно назначение като особен представител, въпреки че са дали

първоначално съгласие за вписване в системата за особени представители (по подобие на правната помощ). Намираме за неправилна конструкцията ако идеята е именно такава и адвокатите ще бъдат санкционирани за всеки отказ да приемат назначение като особен представител. В случай, че при отказ да поеме дело като особен представител, адвокатът няма да търпи санкции или негативни последици, това би трябвало изрично да се посочи, защото в противен случай съществува риск отказът на адвоката да се възприеме като неизпълнение на правилата по наредбата и решението на съответния Адвокатски съвет за определянето му като особен представител.

2. Възражаваме и срещу възможността адвокатите да заявяват желание да се явяват като особени представители само по специфични категории дела или само пред определени органи, предвидена в чл.5, ал.1 от проекта за наредба и приложение №1 към нея (заявление-съгласие за назначаване като особен представител). Видно от текста на чл.5, ал.1, предложение второ и заявлението в приложение №1 към наредбата, адвокатът ще има възможност да заяви съгласието си да бъде определян например като особен представител само в производства по несъстоятелност, искове, породени от търговска сделка, или само в изпълнителни производства. На второ място адвокатът ще може да заявява съгласие да бъде определян като особен представител само по дела по описа на Софийски градски съд или Софийски Окръжен съд (но не и в районните съдилища), или пък само когато е отправено искане за особен представител от частен съдебен изпълнител. Това създава възможност адвокатите избиращо да заявят съгласие само по дела с висок материален интерес и в сложните от правна, фактическа и емоционална страна производства, като съдебна делба, защита от домашно насилие или искове за родителски права и издръжка, да останат изключително малко адвокати съгласни да бъдат назначавани за особени представители. Така ще се формира една доста несправедлива структура на разпределение на делата на особените представители и ще се създаде невъзможност за адвокатските съвети да определят особени представители в някои случаи.

Достатъчно е адвокатът да заяви квалификация подобна на категориите в Националния регистър за правна помощ – граждански, търговски, наказателни или административни дела.

Нещо повече, съгласно §3, ал.1 от ПЗР на проекта за наредба в електронната система за определяне на особени представители се включват служебно всички адвокати, вписани в НРПП с посочените в НРПП данни. Същевременно преходните и заключителни разпоредби не сочат как вписаната в НРПП квалификация на адвоката по граждански и търговски дела например ще бъде отнесена към новата електронна система – като бъдат маркирани всички дела с кодове, започващи с 1 (всички категории граждански дела), 2 (всички категории търговски дела) и 4 (изпълнителни дела), или адвокатите, вписани в НРПП ще трябва все пак да подават и изрично заявление по приложение 1 към наредба №5.

3. Не сме съгласни с предвиждането, че в регистъра на особени представители ще се включват и особен представител ще се определя измежду ВСИЧКИ адвокати от колегията, заявили съгласие да бъдат вписани в този регистър (чл.7, ал.2 от проекта):

Преди всичко нормата на чл.36а от Закона за адвокатурата действително сочи, че особени представители се избират измежду „членовете на колегията“, но не е уточнено че това са всички членове на колегията, заявили съгласие да бъдат определяни за особени представители. До настоящия момент всеки адвокатски съвет определяше с нарочно решение кои членове на колегията могат да бъдат определяни за особен представител и при определянето им Софийският адвокатски съвет спазваше две много разумни ограничения, които водят до справедливо определяне на особени представители:

- Особени представители да се назначават само измежду адвокатите от колегията, вписани в НРПП и предоставящи правна помощ;
- За особени представители да не се назначават членовете на адвокатския съвет.

Смисълът на тези ограничения е от една страна да се поощряват адвокатите да предоставят правна помощ по реда на ЗПП (въпреки унизително ниските възнаграждения, предвидени в НЗПП), защото по този начин биват назначавани и като особени представители. От друга страна като се изключат от кръга на адвокатите, назначавани за особени представители, членовете на Адвокатския съвет, се цели избягване на конфликт на интереси и облагодетелстване на членовете на адвокатския съвет от собствените им решения за избор на ОП и определяне на възнагражденията им.

Опасенията, които бяха споделени в хода на обсъждането на предложението проект на Наредба в заседанието на Софийския адвокатски съвет са свързани най-вече с това, че ако такива ограничения не съществуват и особени представители могат да бъдат всички адвокати от колегията, това ще доведе до рязко спадане на интереса от вписване на адвокатите в НРПП и правната помощ ще бъде блокирана.

Ето защо, в случай че все пак Висшият адвокатски съвет тълкува нормата на чл.36а ЗАдв. като въвеждаща право на всички адвокати от колегията да бъдат особени представители, то моля да се предвидят следните изменения на текстове в наредбата:

Чл.10. (4) (нова) *В избора на особен представител на участват адвокатите, членове на адвокатския съвет към момента на определяне на особения представител или неговото възнаграждение.*

Чл.10. (5) (нова) *Адвокатският съвет може да приеме решение при избора на особен представител с предимство да се ползват тези от тях, които са вписани в националния регистър за правна помощ спазвайки критериите по ал.1 и принципа за равномерно разпределение по ал.3.*

По този начин ще се даде възможност на всяка адвокатска колегия да прецени дали желае един от критериите, които дават предимство в избора на особен представител, да бъде предоставянето на правна помощ и вписването в НРПП. В сега предложеният текст на чл.10,

ал.1 вече са предвидени критерии, които дават предимство на определени адвокати, като 5 години адвокатски стаж и недостигане на определения от адвокатския съвет праг на възнагражденията, получени като особен представител.

4. Процедурата за определяне на особен представител, разписана в проекта за наредба е значително усложнена и ще създаде огромно ново натоварване на адвокатските колегии.

Предвижда се процедурата да има множество фази:

- Получаване и обработка в адвокатския съвет на искане от органа допуснал назначаване на особен представител;
- Приемане на решение на Адвокатския съвет за определяне на възнаграждение/депозит за особения представител;
- Изпращане на писмо до компетентния орган за определеното възнаграждение/депозит за особен представител;
- Получаване и обработка в адвокатския съвет на доказателство за внасяне на определения депозит;
- Приемане на решение на Адвокатския съвет за определяне на особен представител;
- Изпращане на уведомително писмо до определения адвокат с искане да заяви дали е съгласен да поеме защитата по чл.44а ЗАдв. в 7-дневен срок;
- Получаване и обработка на писмо за съгласие на адвоката по чл.44а ЗАдв. или отказ да поеме защитата;
- Евентуално определяне на нов особен представител и нова процедура за съгласие по чл.44а ЗАдв. (в случай, че първият определен ОП е отказал);
- Изпращане на уведомително писмо до съда за определения адвокат и съгласието му да поеме защитата с цел назначаване на особения представител.

Това на първо място ще доведе до значително забавяне на съдебните производства, тъй като необходимостта от провеждане на поне две заседания на адвокатския съвет, изпращане и получаване на няколко писма и изискване на доказателства за внесения депозит, ще резултира в отлагане на делата с поне 2-3 месеца.

Вместо това процедурата би могла да бъде значително по-опростена:

- Предварителна кореспонденция между съда и ищцовата страна да се осигури внасяне на депозит за възнаграждението в размерите по очакваната нова наредба по чл.36, ал.4 ЗАдв. (издавана съвместно от ВАДС и МП);
- Искане от съда до адвокатската колегия да бъде определен особен представител и възнаграждението му с едно единствено решение на адвокатския съвет, към което искане вече е приложен документ за внесения депозит; В случай че има разлика между предварително внесения депозит, приложен от съда и определеното от АС възнаграждение, това може да се отстрани допълнително

като съдът укаже на ищеца да довнесе депозит или му възстанови част от внесенния депозит;

- Приемане на решение на Адвокатския съвет за определяне на особен представител и неговото възнаграждение;
- Уведомително писмо до съда и определения адвокат с указания, че има право адвокатът да заяви отказ от защитата, който да съобщи по реда на чл.44а ЗАдв. на съда и адвокатския съвет; В случай на такъв отказ съдът ще трябва да инициира в системата ново искане за определяне на особен представител.

Така цялата процедура ще отнеме между 2 и 3 седмици, адвокатският съвет ще приема едно единствено решение на едно заседание на съвета, и ще изпраща едно единствено уведомително писмо по чл.44а ЗАдв. с двама получатели (органа и адвоката). Така функционираше определянето на особени представители до момента през Единната електронна система за правна помощ на НБПП, и не намираме основание да се удължава и усложнява тази процедура съществено и по този начин да се рискува оправданото недоволство на съдебните състави и ръководството на съдилищата, че адвокатският съвет бави производствата необосновано.

Такова забавяне ще се получава най-вече в работата на Софийския адвокатски съвет, който провежда 1 или 2 заседания месечно и годишно обработва между 2500-3500 искания за определяне на особени представители.

5. Предвид процедурата, описана в т.4 от настоящото становище ще се окаже невъзможно за изпълнение изискването на чл.7, ал.1 от проекта особени представители да се определят последователно като се следва хронологично редът на постъпване в колегията на исканията по чл.6, ал.2.

Проектът предвижда адвокатският съвет да определя първо възнагражденията на особени представители, да ги съобщава на съдебните състави и едва когато получи доказателства за внесеното възнаграждение, да пристъпва към определяне на адвоката особен представител. Същевременно ако някой съдебен състав се забави и не представи доказателство за внесено възнаграждение месеци наред, това означава ли че всички останали искания за определяне на особен представител, постъпили хронологично след искането, изчакващо доказателства за депозит, няма да бъдат разгледани и също ще бъдат блокирани.

Дори ако в чл.7, ал.1 се предвиди, че „възнагражденията се определят последователно като се следва хронологично редът на постъпване на исканията“ (а не особени представители), това също няма да е удачно разрешение. В редица случаи се оказва, че още при постъпване искането за определяне на ОП и възнаграждението му е нередовно и към него липсват документи, които да предоставят на адвокатския съвет достатъчно информация за правната и фактическа сложност на спора, материалния интерес, участващите страни и подадените искове и възражения, за да може да определи съветът възнаграждение. В този случай се изискват с писма от съдебния състав доказателства за предмета и цената на иска, и тази кореспонденция понякога продължава с месеци. Означава

ли отново това, че докато по едно конкретно искане не бъдат събрани пълните данни, необходими за определяне на възнаграждение, останалите искания за определяне на особени представители и възнагражденията им няма да бъдат разглеждани.

6. Молим да отпадне изискването по чл.10, ал.1, т.3 от проекта при определяне на особени представители по дела с размер на възнаграждението над 5000 евро, в избора на особен представител да участват само адвокати с адвокатски стаж от поне 5 години.

Намираме изискването на чл.10, ал.1, т.3 от проекта за несполучливо с оглед установената до момента практика в Софийски адвокатски съвет. Наблюдавайки процедурите за избор на особен представител по дела с висок материален интерес и съответно високо възнаграждение, установяваме, че броят на адвокатите, които удовлетворяват изискванията за адвокатски стаж и опит, е много нисък. Това налага такива процедури понякога да се провеждат неколнократно и да се забавя определянето на особен представител за няколко месеца. Предполагаме, че в адвокатските колегии с по-малък брой членове, изборът на подходящи особени представители с адвокатски стаж над 5 години ще бъде още по-ограничен.

7. Разпоредбата на §3, ал.2 от ПЗР на проекта за наредба е неясна.

Текстът предвижда в едномесечен срок от влизане на наредбата в сила, адвокатите, за които в ЕАР не е вписан актуален електронен адрес, да заявят вписване на електронен адрес или да актуализират вписания такъв. Остава неясно къде адвокатите трябва да заявят вписване на електронния адрес – в ЕАР или в системата за определяне на особени представители.

8. Намираме, че съществен недостатък на проекта за Наредба по чл.36а ЗАдв. е невъзможността върху дейността на адвокатските съвети по тази наредба да бъде осъществяван какъвто и да е контрол.

Основните опасения, изказани от представители на различни институции и от магистрати в хода на общественото обсъждане на промените в чл.36-чл.36а ЗАдв., бе именно липсата на прозрачност и контрол върху дейността за определяне на особените представители и техните възнаграждения.

Доколкото адвокатурата е независима и самоуправляваща се, намираме, че такъв контрол от външен орган или институция е недопустим, но същевременно може да бъде упражняван от Висшия адвокатски съвет. Сега предложените текстове на наредбата обаче не предвиждат такава процедура и единственото споменаване на Висшия адвокатски съвет в дейността по определяне на особени представители и техните възнаграждения, е предвиденото в §4 от проекта задължение на Висшия адвокатски съвет да осигури на адвокатските колегии специализиран софтуер за извършване на дейността.

Не е предвидено задължение на Висшия адвокатски съвет да поддържа и актуализира този софтуер, нито право да достъпва част от данните в него. Същевременно при съмнения за нарушаване на правилата за определяне на особени представители – при неспазване на предвиденото равномерно разпределение, при разпределяне на дела на членовете на АС или при определяне на неразумно високи възнаграждения, трябва да има процедура по проверка от страна на Висшия адвокатски съвет и предприемане на необходимите мерки. В противен случай, рискуваме системата по определяне на особени представители да бъде атакувана от магистрати, институции и граждански организации, имащи отношение към достъпа до съд и всички положени усилия да се гарантира независимостта на адвокатурата да бъдат пропилены.

С уважение:/.....

Адв. Жана Кисьова

Председател на САК